

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ
ΘΕΑΤΡΟΥ

Ρηγαίνης 38
1010 Λευκωσία
Κύπρος

Τ +357 2267 4920
Φ +357 2268 0822

info@ccoiti.org.cy
www.ccoiti.org.cy

Μήνυμα για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου 2020

Σύντομη εκδοχή*

Shahid NADEEM, Πακιστάν

Θεατρικός συγγραφέας

Το Θέατρο ως Βωμός

Στο τέλος μιας παράστασης ενός έργου για τον Ποιητή Σούφι¹ Bulleh Shah² από το Θέατρο Ajoka³, ένας ηλικιωμένος άντρας συνοδευόμενος από ένα νεαρό αγόρι πλησίασε τον ηθοποιό που έπαιζε τον ρόλο του σπουδαίου Σούφι, «Ο εγγονός μου δεν είναι καλά, θα μπορούσατε σας παρακαλώ να τον ευλογήσετε;» Ο ηθοποιός εκπλάγηκε και είπε, «Δεν είμαι ο Bulleh Shah, είμαι απλώς ένας ηθοποιός που παίζει αυτόν τον ρόλο». Ο ηλικιωμένος είπε, «Γιε μου, δεν είσαι ηθοποιός, είσαι η μετενσάρκωση του Bulleh Shah, η Αβατάρα⁴ του». Αίφνης, μας αποκαλύφθηκε μια ολάκερη καινούρια έννοια του θεάτρου όπου ο ηθοποιός γίνεται η μετενσάρκωση του ρόλου που παίζει.

Η εξερεύνηση ιστοριών όπως αυτής του Bulleh Shah, και υπάρχουν τόσες πολλές σε όλες τις κουλτούρες, μπορεί να αποτελέσει μια γέφυρα μεταξύ μας, των θεατρικών δημιουργών και ενός ανεξοικείωτου αλλά ενθουσιώδους κοινού. Όταν ερμηνεύουμε στη σκηνή, ορισμένες φορές παρασυρόμαστε από τη δική μας φιλοσοφία για το θέατρο, από το ρόλο μας ως προάγγελοι της κοινωνικής αλλαγής και αφήνουμε πίσω μια μεγάλη μερίδα της μάζας. Κατά την ενασχόλησή μας με τις προκλήσεις του παρόντος, αποστερούμε τους εαυτούς μας από τις δυνατότητες μιας βαθιά συγκινητικής πνευματικής εμπειρίας που μπορεί να προσφέρει το θέατρο. Στον κόσμο του σήμερα όπου η μισαλλοδοξία, το μίσος και η βία ακολουθούν ανοδική πορεία και ο πλανήτης μας βυθίζεται όλο και πιο βαθιά στην κλιματική καταστροφή, πρέπει να

¹ Σουφισμός: Η Ισλαμική μυστικιστική παράδοση, η Ποίηση Σούφι, που αποδίδεται κυρίως με μουσική, εκφράζει την μυστικιστική ένωση μέσω των μεταφορών της εγκόσμιας αγάπης.

² Bulleh Shah (1680-1757): Σημαντικός Πουντζάμπι Σούφι Ποιητής ο οποίος έγραψε για πολύπλοκα φιλοσοφικά ζητήματα σε απλή γλώσσα, κατέκρινε έντονα τη θρησκευτική ορθοδοξία, κατηγορήθηκε ως αιρετικός και του αποστερήθηκε η ταφή στο δημοτικό κοιμητήριο. Ήταν δημοφιλής σε όλη την έκταση των θρησκευτικών διαίρέσεων.

³ Θέατρο Ajoka: Ιδρύθηκε το 1984. Η λέξη Ajoka σημαίνει «Σύγχρονο» στη γλώσσα Πουντζάμπι. Το ρεπερτόριό του περιλαμβάνει έργα με θέματα όπως η ανεξιθρησκία, η ειρήνη, η έμφυλη βία και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

⁴ Αβατάρα: Μετενσάρκωση ή μεταφυσική παρουσία στη Γη ενός Θεϊκού δασκάλου σύμφωνα με την Ινδουιστική παράδοση.

αναπληρώσουμε την πνευματική μας δύναμη. Πρέπει να καταπολεμήσουμε την απάθεια, το λήθαργο, την απαισιοδοξία, την απληστία και την αδιαφορία προς τον κόσμο μέσα στον οποίο ζούμε, προς τον πλανήτη πάνω στον οποίο ζούμε. Το θέατρο έχει ρόλο, έναν ευγενή ρόλο, στην ενεργοποίηση και κινητοποίηση της ανθρωπότητας ώστε να ανυψώσει τον εαυτό της από αυτή την κατάβαση προς την άβυσσο. Μπορεί να ανυψώσει τη σκηνή, τον παραστατικό χώρο, σε κάτι ιερό.

Στη Νότιο Ασία, οι καλλιτέχνες αγγίζουν με ευλάβεια το πάτωμα της σκηνής προτού πατήσουν πάνω σ' αυτό, μια αρχαία παράδοση όπου το πνευματικό και το πολιτισμικό συνυφαίνονται. Είναι καιρός να ανακτήσουμε αυτή τη συμβιωτική σχέση μεταξύ καλλιτέχνη και κοινού, παρελθόντος και μέλλοντος.

Η θεατρική δημιουργία μπορεί να γίνει μια ιερή πράξη και οι ηθοποιοί μπορούν πράγματι να γίνουν οι *αβατάρες* των ρόλων που παίζουν. Το Θέατρο έχει τη δυνατότητα να καταστεί ένας βωμός και ο βωμός ένας παραστατικός χώρος.

* Το παρόν κείμενο αποτελεί απόσπασμα της μεγαλύτερης εκδοχής του Μηνύματος για την Παγκόσμια Ημέρα Θεάτρου 2020 που είναι διαθέσιμη στα αγγλικά, γαλλικά και άλλες γλώσσες στο www.world-theatre-day.org

*Ελληνική μετάφραση του αγγλικού πρωτότυπου: Γιόλα Κλείτου
Κυπριακό Κέντρο του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου (ΚΚΔΙΘ)*

Βιογραφικό Σημείωμα **Shahid NADEEM**

Ο Shahid Nadeem είναι κορυφαίος θεατρικός συγγραφέας του Πακιστάν και επικεφαλής του φημισμένου Θεάτρου Ajoka (Σύγχρονο Θέατρο).

Ο Shahid Nadeem γεννήθηκε το 1947 στην πόλη Sopore στο Κασμίρ. Έγινε πρόσφυγας στην τρυφερή ηλικία του ενός έτους όταν η οικογένειά του αναγκάστηκε να μεταναστεύσει στο νεοϊδρυθέν Πακιστάν μετά τον πόλεμο του 1948 μεταξύ Ινδίας και Πακιστάν για την επίμαχη περιοχή του Κασμίρ. Έζησε στη Λαχώρη στο Πακιστάν όπου απέκτησε Μεταπτυχιακό στη Ψυχολογία από το Πανεπιστήμιο Punjab. Έγραψε το πρώτο του θεατρικό έργο ενώ ήταν φοιτητής στο πανεπιστήμιο αλλά αφοσιώθηκε στη συγγραφή θεατρικών έργων όταν ξεκίνησε να γράφει, ενώ ήταν πολιτικός εξόριστος στο Λονδίνο, έργα για την αντιφρονούσα θεατρική ομάδα Ajoka που ιδρύθηκε από τη Madeeha Gauhar, μια πρωτοπόρο ακτιβίστρια του θεάτρου, την οποία παντρεύτηκε αργότερα. Ο Shahid Nadeem έχει γράψει περισσότερα από 50 πρωτότυπα έργα στις γλώσσες Πουντζάμπι και Ούρντου και έχει κάνει αρκετές διασκευές έργων του Μπρεχτ.

Έχει συνεργαστεί με την Πακιστανική Τηλεόραση ως παραγωγός και μέλος της ανώτερης διοίκησης. Έχει φυλακιστεί τρεις φορές υπό διάφορες στρατιωτικές κυβερνήσεις εξαιτίας της αντίστασής του προς το στρατιωτικό καθεστώς και *υιοθετήθηκε* ως κρατούμενος συνείδησης από τη Διεθνή Αμνηστία. Ενώ βρισκόταν στη διαβόητη φυλακή Mianwali άρχισε να γράφει έργα του σαββατοκύριακου που ανέβαιναν από και για τους φυλακισμένους. Αργότερα εργάστηκε ως Συντονιστής Διεθνών Εκστρατειών και Λειτουργός Επικοινωνίας για την Ασία και Ειρηνικό Ωκεανό για τη Διεθνή Αμνηστία. Υπήρξε υπότροφος του Ερευνητικού Ινστιτούτου Γκέτι (Getty Research Institute), της Διεθνούς Pen, Η.Π.Α. (International Pen, USA) και του Εθνικού Κληροδοτήματος για τη Δημοκρατία (National Endowment for Democracy). Είναι επίσης μέλος του δικτύου Θέατρο χωρίς Σύνορα (Theatre without Borders).

Τα έργα του Shahid Nadeem είναι ευρέως διαδεδομένα στο Πακιστάν και την Ινδία. Έργα του έχουν επίσης ανέβει σε ολόκληρο τον κόσμο συμπεριλαμβανομένων των *Bulha* στο θέατρο Hammersmith (Λονδίνο, Η.Β.), *Tramway* (Γλασκόβη,

Σκωτία, Η.Β.) και Helsingør (Δανία), *Amrika Chalo* στο Davis Centre for Performing Arts, Πανεπιστήμιο Georgetown, Ουάσινγκτον (Η.Π.Α.), *Bala King* στο Black Box Theatre (Όσλο, Νορβηγία), *Burqavaganza* στις Η.Π.Α. στο Bravo for Women Theatre (Σαν Φρανσίσκο), *Acquittal* στο Highways (Σάντα Μόνικα) και το Theatre Row (Νέα Υόρκη) και *Dara* στο Lyttleton Theatre Λονδίνο (Η.Β.) και το Πανεπιστήμιο της Νότιας Καρολίνας στο Chapel Hill (Η.Π.Α.).

Τα έργα του έχουν μεταφραστεί στα αγγλικά και έχουν δημοσιευτεί από τους εκδοτικούς οίκους Oxford University Press και Nick Hern Publishers και σε αρκετές ανθολογίες. Το 2009 του απονεμήθηκε το Προεδρικό Μετάλλιο του Πακιστάν για την Υπερηφάνεια της Ερμηνείας (President of Pakistan's Medal for the Pride of Performance). Έχει επίσης σκηνοθετήσει έργα για τη σκηνή και την τηλεόραση και έχει διοργανώσει φεστιβάλ Θεάτρου για την Ειρήνη στην Ινδία και το Πακιστάν. Έχει γράψει για εφημερίδες ευρείας κυκλοφορίας στο Πακιστάν και την Ινδία και για την Υπηρεσία Ούρντου του BBC. Ήταν παραγωγός σε ντοκιμαντέρ που αφορούσαν πολιτιστικά θέματα όπως το Μουσείο της Λαχώρη, έθιμα των Πουντζάμπι, ο ποιητής Iqbal και ο ζωγράφος Sadeqain.

Τα έργα του Shahid Nadeem αναγνωρίζονται ευρέως για την τολμηρή κοινωνική τους θεματολογία που μερικές φορές περιλαμβάνει και θέματα ταμπού όπως ο θρησκευτικός εξτρεμισμός, η βία κατά των γυναικών, οι διακρίσεις κατά των μειονοτήτων, η ελευθερία της έκφρασης, το κλίμα, η ειρήνη και ο Σουφισμός. Αρκετά από τα έργα του ασχολούνται με το ζήτημα της Διχοτόμησης της Νότιας Ασίας και της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής. Συνδυάζει επιδέξια τα σύγχρονα κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα με παραδοσιακές φόρμες και τη λαϊκή κληρονομιά για να παρουσιάσει ένα ψυχαγωγικό θέατρο που διεγείρει την ευφυΐα. Η μουσική αποτελεί αναπόσπαστο μέρος των θεατρικών του παραγωγών. Διδάσκει συγγραφική τέχνη στο Ινστιτούτο Παραστατικών Τεχνών Ajoka και το Ινστιτούτο Τέχνης και Πολιτισμού της Λαχώρη.